

Nr 387.

Av herr **Osberg**, angående upprättande av en fast försöksgård för fåravel.

Under arbetslöshetstider kommer man osökt fram till den frågan vad är att göra för att något så när komma till jämviktsläge beträffande arbets- och utkomstmöjligheter åt folket. För att få ett något så när tillfredsställande svar eller uppslag, bör man studera vår import- och exportstatistik. Man kan där få en mycket värdefull översikt av vilka nyttighetsvaror man behöver för folkhushållet och om man har möjlighet att på ett fördelaktigt sätt producera dessa inom landet.

Vid genomgående av statistiken finner man då, att vi t. ex. 1932 importerade vävnader av ull, tagel och andra djurhår för ett värde av 17 615 843 kronor, garn av ull och andra djurhår för 18 945 159 kronor, strumpstolsarbeten för 12 736 337 kronor, ull och andra djurhår för 19 857 428 kronor. Alltså för dessa färdiga varor och halvfabrikat jämte råvaror, vari ullen utgör den huvudsakliga beståndsdelen, uppgår värdet till ett belopp av 69 154 767 kronor. Av denna summa torde med all sannolikhet råvaror (ullen) kunna värdesättas till minst 30 milj. kronor.

Beklädnadsfrågan är en av de viktigaste angelägenheterna för ett folk, och detta i all synnerhet när man har att räkna med kallort. Det är icke så långt tillbaka i tiden, när åtminstone vår landsbygd var så gott som självförsörjd när det gällde ylleveror, men sedan industrien undan för undan övertagit hemslöjdsarbetet och på samma gång absorberat en stor del av landsbygdens folk, har detta förhållande även fört den utvecklingen med sig, att en stor del av de färdiga och halvfärdiga fabrikaten jämte den allra största delen av råvaran (ullen) importeras. Denna omständighet har gjort att fåraveln trängts tillbaka till en obetydlighet emot vad som förr var fallet. Att denna viktiga djuravel trängts tillbaka är endast att beklaga, icke allenast därför att vi i stort sett blivit i beroende av utlandet, när det gäller våra ylleveror, utan det har bidragit till en ensidig jordbruksdrift, nämligen alltför stor specialisering (åtminstone under senaste åren) av brödsädes- och mjölkproduktion. Om man kunde åstadkomma återupptagandet av fåraveln i större skala och samtidigt lägga huvudvikten vid ullkvaliteten, skulle det visa sig att utsikterna skulle bli gynnsammare, än man anat. Den regeln har mer och mer trängt sig fram att kvalitetsvaror (av vilket slag som helst) röna största efterfrågan och helt naturligt gäller detta i hög grad ullen.

Vid premiering av får inom vårt land kommer ju även ullbedömningen med i räkningen, men icke på den framskjutna plats, som vore önskligt. Skall man från lantbrukarehåll ha rätt att fordra, att deras salubjudna ull betalas med ett rimligt pris (nu betalas importerad flock, »raffel», lika högt som svensk ull), får man också se till att kvaliteten är försvarbar. Man har ett nära till hands liggande exempel, nämligen reglerna vid försäljning av brödsäd. Invändning mot återupptagande av större fåravel kan möjligen göras, medan man samtidigt med ullproduktion även stegrar köttproduktionen i samma tempo, men även här måste anpassning komma till sin rätt. Om man genom fåravel något skär ned mjölkproduktionen, medför detta med all sannolikhet även mindre nötköttsproduktion och vill man då även något begränsa fläskproduktionen, säkerställes eller möjliggöres avsättning av fårkött, vilket är mycket eftersökt när det gäller goda kvaliteter, och detta ernås genom rationell avel. De tacklamm, som icke äro behöfliga för avel, borde ju slaktas efter första klippningen vid 5—8 månaders ålder. Ullen är då icke så lång, som önskligt är, men både ullen och köttet som regel av god och hög kvalitet. Däremot borde de bagglamm, som ej skola användas som avelsdjur, kastreras och icke slaktas förrän efter ett års ålder och skulle icke klippas förrän 4—6 veckor före slakten; vid ett sådant förfarande fick man en lång ull och vore därtill kvaliteten god, en förstklassig vara, som borde kunna påräknas bli väl betald; genom klippning av fåren några veckor innan slakten, fick man ju utmärkta pälskinn, även av lämplig storlek och vidare det mycket eftersökta »hammelköttet».

Vi ha oerhört stora vidder inom vårt land, som skulle lämpa sig ypperligt som får bete; där marken är synnerligen kuperad och till följd därav svårbrukad, är idealet. Stängselfrågan spelar en stor roll beträffande fåraveln, men blev det efterfrågan, torde den saken nöjaktigt lösas fabriksmässigt. Det skulle vara av stort intresse, om man på lämpligt sätt kunde förvärva ett större jordkomplex, där man kunde ordna fåravel i syfte att utröna dess räntabilitet, och under ständig strävan efter de bästa möjliga metoder för att ernå bästa möjliga resultat, detta när det gällde vilken ras eller korsning, som lämpade sig bäst, framför allt i syfte att få en utmärkt råvara till vår ylleindustri.

Vi ha fasta försöksgårdar för jordbruket. Jag anser det vore välbetänkt, att även upprätta en fast försöksgård för fåraveln. Resultaten från en sådan försöksgård skulle vara vägledande för denna avel; huvudvikten borde läggas på ullen och framför allt på kvaliteten av densamma. Som ovan anförts äro vi i stort sett beroende av utlandet för våra ylleveror och detta förhållande är icke nödvändigt och framför allt icke lämpligt, när det gäller en så viktig vara som ullen.

På grund av det anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte verkställa en allsidig utredning om lämpligheten av att upprätta en fast försöksgård för fåravel samt snarast möjligt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1935.

Oscar Osberg.
